

រាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា
២០១២

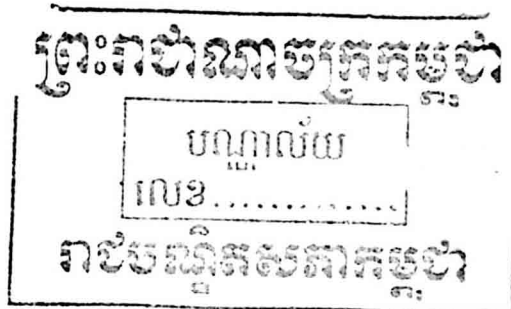
វិវាទដីធ្លីនៅកម្ពុជា

២០០១-២០០៩

Land Conflict in Cambodia

2001-2009

ទ្រឹ ហ៊ុន

និក្ខេបបទបណ្ឌិតនីតិសាស្ត្រ

ឯកទេស : នីតិឯកជន

សាស្ត្រាចារ្យណែនាំ : បណ្ឌិត លីម ស៊ុយហុន

មាតិកា

	ទំព័រ
ឧទ្ទិសស្នាដៃ.....	i
សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ.....	ii
អំណះអំណាង.....	iv
អក្សរកាត់(ប្រើក្នុងនិរុត្តបបទនេះ).....	v
មូលនិយសរង្វប.....	vii
Abstract.....	viii
សង្ខេបនិរុត្តបបទ.....	ix
Summary.....	xiv
មាតិកា.....	xviii
អារម្ភកថា.....	xxiii
សេចក្តីផ្តើម	១
១. លំនាំបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ.....	១
២. ចំណោទបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ.....	៥
៣. គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ.....	៥
៤. ដែនកំណត់ និងវិសាលភាពនៃការស្រាវជ្រាវ.....	៥
៥. វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ.....	៦
៦. សារប្រយោជន៍នៃការស្រាវជ្រាវ.....	៧
៧. រចនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវ.....	៧
ជំពូកទី១: ប្រវត្តិ និងទិដ្ឋភាពទូទៅនៃវិវាទដីធ្លី	៩
១.១ ប្រវត្តិនៃការគ្រប់គ្រងដីធ្លី.....	៩
១.១.១ សម័យបុរាណ (មុន១៨៨៤).....	១០
១.១.២ សម័យអាណានិគមនិយមបារាំង (១៨៨៤-១៩៥៣).....	១១
១.១.៣ សម័យឯករាជ្យ (១៩៥៣-១៩៧០).....	១៣
១.១.៤ សម័យសាធារណរដ្ឋខ្មែរ (១៩៧០-១៩៧៥).....	១៤
១.១.៥ សម័យកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥-១៩៧៩).....	១៤
១.១.៦ សម័យសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា (១៩៨០-១៩៨៩).....	១៥
១.១.៧ សម័យរដ្ឋកម្ពុជា (១៩៨៩-១៩៩២).....	១៦
១.១.៨ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន (ក្រោយ ១៩៩៣).....	១៦
១.២ ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃវិវាទដីធ្លី.....	១៧

១.២.១	វិស័យដីធ្លីនៅកម្ពុជា.....	១៨
១.២.២	វិសមភាពនៃការកាន់កាប់ដី.....	១៩
១.២.៣	ការផ្ទេរសិទ្ធិលើដី.....	២១
១.៣	វិវាទដីធ្លី.....	២៣
១.៣.១	ប្រភេទវិវាទដីធ្លីជាទូទៅ.....	២៩
១.៣.២	វិវាទពាក់ព័ន្ធនឹងបុគ្គលឯកជន.....	៤២
១.៣.៣	វិវាទពាក់ព័ន្ធនឹងអាជ្ញាធរ.....	៤៧
១.៤	មូលហេតុវិវាទដីធ្លី.....	៥១
១.៤.១	សិទ្ធិស្របច្បាប់លើដីធ្លី.....	៥២
១.៤.២	សិទ្ធិកោត: និងកម្មសិទ្ធិ.....	៥៥
១.៤.៣	ការធ្វើប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិ.....	៥៦
១.៤.៤	ការផ្ទេរសិទ្ធិដោយមិនស្របច្បាប់.....	៥៩
១.៤.៥	ការរំលោភ និងចាប់ដីខុសច្បាប់.....	៦២
	ជំពូកទី២: ក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្តជីវ្ជី.....	៦៧
២.១	ប្រវត្តិក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្តជីវ្ជី.....	៦៧
២.១.១	សម័យសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា.....	៦៧
២.១.២	សម័យរដ្ឋកម្ពុជា.....	៦៨
២.១.៣	ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា.....	៦៩
២.២	បញ្ហាគ្រប់គ្រងដីធ្លី.....	៧៣
២.២.១	បញ្ហាកោត:.....	៧៣
២.២.២	ការចុះបញ្ជីដីធ្លី.....	៧៧
២.២.៣	ចំណាត់ថ្នាក់ដីរដ្ឋ.....	៨១
២.២.៤	សម្បទានដី.....	៨៣
២.៣	យន្តការដោះស្រាយវិវាទដីធ្លី.....	៨៥
២.៣.១	គណៈកម្មការសុរិយោដី.....	៨៨
២.៣.២	អាជ្ញាធរជាតិដោះស្រាយទំនាស់ដីធ្លី.....	៩០
	ជំពូកទី៣: ការដោះស្រាយវិវាទដីធ្លី.....	៩៥
៣.១	ការដោះស្រាយវិវាទដីធ្លីក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ.....	៩៥
៣.១.១	ការជ្រើសរើសអ្នកសម្រុះសម្រួល.....	៩៧
៣.១.២	ការជ្រើសរើសដំណោះស្រាយ.....	៩៩
៣.១.៣	ការដោះស្រាយតាមគណៈកម្មការរដ្ឋបាល.....	១០០
៣.១.៤	ការដោះស្រាយតាមគណៈកម្មការសុរិយោដី.....	១០២

៣.១.៥ ការដោះស្រាយតាមអាជ្ញាធរជាតិដោះស្រាយទំនាស់ដីធ្លី.....	១១៨
៣.២ ការដោះស្រាយវិវាទដីធ្លីតាមប្រព័ន្ធតុលាការ.....	១២៣
៣.២.១ សមត្ថកិច្ចផ្នែកតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ.....	១២៣
៣.២.២ សមត្ថកិច្ចផ្នែកតាមប្រកាសអន្តរក្រសួង.....	១២៤
៣.២.៣ បញ្ហាផ្លូវច្បាប់នៃគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ជាតិ.....	១២៧
៣.២.៤ វិភាគលើការដោះស្រាយ.....	១២៩
ជំពូកទី៤៖ ការវាយតម្លៃ.....	១៤១
៤.១ ករណីវិវាទដីក្រហម.....	១៤១
៤.១.១ ប្រវត្តិរឿង.....	១៤១
៤.១.២ ការវិភាគផ្លូវច្បាប់.....	១៦៣
សន្និដ្ឋាន និងអនុសាសន៍.....	១៥៥
គន្ថនិទ្ទេស.....	១៥៩
ឧបសម្ព័ន្ធ.....	១
ឧបសម្ព័ន្ធ១៖ ព្រះរាជក្រឹត្យតែងតាំងឯកឧត្តម ជីវ កេង.....	១
ឧបសម្ព័ន្ធ២៖ ឯកឧត្តម ជីវ កេង ប្រធានសាលាដំបូងរាជធានី.....	២
ឧបសម្ព័ន្ធ៣៖ ឯកឧត្តម ឌិត មន្ទី ជាប្រធានតុលាការកំពូល.....	៣
ឧបសម្ព័ន្ធ៤៖ ឯកឧត្តម ឌិត មន្ទី ជាគណៈអចិន្ត្រៃយ៍គណបក្ស.....	៤
ឧបសម្ព័ន្ធ៥៖ សារាចរណែនាំ ស្តីពីចំណាត់ការ និងនីតិវិធីពាក់ព័ន្ធដីរដ្ឋ.....	៥
ឧបសម្ព័ន្ធ៦៖ សេចក្តីប្រកាស ស្តីពីមោឃភាពលិខិតបញ្ជាក់កាន់កាប់ដី.....	៨
ឧបសម្ព័ន្ធ៧៖ ប្រកាសអន្តរក្រសួង ស្តីពីការកំណត់ភារកិច្ចរបស់តុលាការ និងគណៈកម្មការសុរិយោដី.....	១០
ឧបសម្ព័ន្ធ៨៖ ដីកាសម្រេចរបស់តុលាការខេត្តបាត់ដំបង.....	១២
ឧបសម្ព័ន្ធ៩៖ សេចក្តីសម្រេចរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលផ្តល់សម្បទានដីសង្គមកិច្ច.....	១៣
ឧបសម្ព័ន្ធ១០៖ លិខិតមេធាវី.....	១៤
ឧបសម្ព័ន្ធ១១៖ របាយការណ៍ ស្តីពីការអភិវឌ្ឍនៅនឹងកន្លែង.....	១៦
ឧបសម្ព័ន្ធ១២៖ ពាក្យបណ្តឹងទៅក្រសួងមហាផ្ទៃ.....	១៩
ឧបសម្ព័ន្ធ១៣៖ ពាក្យបណ្តឹងទៅជំទាវ ម៉ែន សំអន.....	២១
ឧបសម្ព័ន្ធ១៤៖ ពាក្យបណ្តឹងទៅអយ្យការរាជធានី.....	២៣
ឧបសម្ព័ន្ធ១៥៖ លិខិតពីតំណាងរាស្ត្រជូនអភិបាលរាជធានី.....	២៥
ឧបសម្ព័ន្ធ១៦៖ សេចក្តីសុំប្តឹងតវ៉ារបស់អយ្យការរាជធានី.....	២៦
ឧបសម្ព័ន្ធ១៧៖ លិខិតជូនដំណឹងរបស់អយ្យការរាជធានី.....	២៧
ឧបសម្ព័ន្ធ១៨៖ ប័ណ្ណសំគាល់សិទ្ធិកាន់កាប់អចលនវត្ថុ.....	២៨

តារាងរូបភាព

រូបភាពទី១៖ ករណីវិវាទដីធ្លីរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដី ២០០៣-២០០៩.....២៤

រូបភាពទី២៖ បម្រែបម្រួលនៃករណីវិវាទដីធ្លី១៩៩០-២០០៤.....២៦

រូបភាពទី៣៖ គួរលេខនៃប្រភេទដីដែលជាប់វិវាទ.....២៨

រូបភាពទី៤៖ អ្នករងការចោទប្រកាន់លើវិវាទដីធ្លី.....២៩

រូបភាពទី៥៖ តារាងដំណើរការដោះស្រាយវិវាទដីធ្លីដោយគណៈកម្មការសុរិយោដី.....១១០

រូបភាពទី៦៖ ករណីវិវាទដីធ្លីដែលបានដោះស្រាយដោយគណៈកម្មការសុរិយោដី.....១១២

រូបភាពទី៧៖ ករណីវិវាទដីធ្លីដែលភាគីបានស្នើសុំដកពាក្យបណ្តឹង.....១១៣

រូបភាពទី៨៖ ករណីវិវាទដីធ្លីដែលបានប្តឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់
គណៈកម្មការសុរិយោដីទៅតុលាការ.....១១៤

រូបភាពទី៩៖ ករណីវិវាទដីធ្លីដែលបានច្រានចោលដោយគណៈកម្មការសុរិយោដី.....១១៦

រូបភាពទី១០៖ ករណីវិវាទដីធ្លីដែលកំពុងដោះស្រាយដោយគណៈកម្មការសុរិយោដី.....១១៧

រូបភាពទី១១៖ លទ្ធផលដោះស្រាយបានគិតមកត្រឹមឆមាសទី១ ឆ្នាំ២០០៩.....១២២

រូបភាពទី១២៖ អន្តរាគមន៍ខុសនីតិវិធីដោយតុលាការ.....១៣៦

រូបភាពទី១៣៖ ករណីវិវាទដីធ្លីនៅខណ្ឌដង្កោ រាជធានីភ្នំពេញ.....១៣៧

រូបភាពទី១៤៖ ប័ណ្ណទទួលដីសម្បទានសង្គមកិច្ច.....១៥១

រូបភាពទី១៥៖ អ្នកទទួលផលពីការអភិវឌ្ឍតំបន់សហគមន៍ជីក្រហម.....១៥៤